

'డాక్టర్ చేతన

పి.హెచ్.డి. (బోటనీ)

తను రాసిన పాఠ్యగ్రంథాన్ని అటూ ఇటూ చూసి విసుగ్గా గిరాబేసింది చేతన. సాయంత్రం ఆరవుతోంది. కిరణ్ వస్తున్న జాడ లేదు. కనీసం కాఫీ కూడా కలుపుకుని తాగాలనిపించటం లేదు. ఈ అర్థాంతరపు అడవి 'విలాస్‌పూర్'కి వచ్చాక చిరాగ్గా, ఒంటరితనంగా, రోజులు, నెలలు ఎందుకూ పనికిరాకుండా నత్తనడక నడుస్తున్నాయి.

స్నానం చేసి దేవుడికి దీపం పెట్టింది. కూరముక్కలు నిరాసక్తంగా తరిగి తాళింపువేసి, చారు పడేసింది. కిరణ్ వచ్చాక అన్నం వేడిగా వండుకోవచ్చు. కల్పించుకుని ఏవో పనులు చేసింది. 'నేనేమిటి? దా.చేతన, పి.హెచ్.డి., ఇదేమిటి ఇలా తయారవుతున్నాను? సగటు గృహిణిలా' అనుకుంది బాధగా.

చేతనను ఎంతగానో ప్రేమించిన కిరణ్ ఆమె డాక్టరేట్ పూర్తిచేసే వరకు ఆగి మరీ పెళ్లి చేసుకున్నాడు. పెళ్లి జరిగి జరగకుండానే అతడిని విలాస్‌పూర్‌లో ప్రాజెక్టు ఇన్‌చార్జిగా వేసింది ప్రభుత్వం. అంతదాకా తన కోసం నిరీక్షించిన భర్తను వదిలి ఉండలేక, ఏడాది కోసం యూనివర్సిటీలో 'లాంగ్ లీవ్' పెట్టి వచ్చిందన్నమాటే గానీ, నీరు విడిచిన చేపలా ఉందామె పరిస్థితి. యూనివర్సిటీలో జీవితం ఎంత హడావుడి, సందడి! సెమినార్లు, రీసెర్చ్ స్టూడెంట్లు, క్లాసులు, స్నేహితులు... రోజుకి ఇరవై నాలుగు గంటలైనా అనిపించేది. ఇక్కడ పూర్తి భిన్నమైన జీవితం. అయితే కొద్ది గంటల పాటు దొరికే కిరణ్ ప్రేమ, సాన్నిహిత్యంలో ఎంతో ఆనందాన్ని అనుభవిస్తుంది. ఏది ఏమైనా ఏడాది గడువు పెట్టుకుంది. 'ఈ మట్టి మిట్టలలో కూచుని నా చదువంతా దండగ చేసుకోసు గాక చేసుకోసు. ఎలాగోలాగ ఏడాది వెళ్లదీసి, కిరణ్‌ను శతపోరి ఒప్పించి, ఉద్యోగానికి రాజీనామా చేయించినా వెనక్కు వెళ్లిపోవాలి' ఇదీ ఆమె ఆలోచన.

వచ్చి రెండు నెలలైంది. నెలలా అవి? యుగాలు. ఎలా గడుస్తుందో ముందు ముందు, పిచ్చెక్కినా ఆశ్చర్యం లేదు.

ఆలోచిస్తూనే టీవీ పెట్టింది. దాని మీద కూడా ఆసక్తి, ధ్యాస లేవు. అన్ని చానెల్స్‌లో వెర్రిమొర్ర గోలలు..తేళ్లను పెంచే హాబీ కలవాడి గురించి ఒక కథనం. 'ఏడ్చినట్లుంది' అనుకుంది చిరాగ్గా. కాలేజీ కుర్రకారుతో ఒక ఇంటర్వ్యూలాంటిదే కానీ, ఎంత సేపూ వాళ్లకొచ్చిన సినిమా పాటలూ, డాన్సులూ, హీరోల మాస్ డైలాగులూ... ఇవి తప్ప కుర్రవాళ్లకు ఇంకేమీ చాతకానట్లు మాట్లాడటానికి పనికొచ్చే మంచి విషయాలేమీ లేనట్టూ... చదువు తప్ప మిగిలిన వాటిలో

శ్రద్ధ చూపే కుర్రవాళ్లంటే చచ్చే కోపం చేతనకి. ఇంకో ఛానెల్‌లో ఒక సినీతార తన రాబోయే చిత్రం ఎంత గొప్ప కళాఖండమో వచ్చేరాని తెలుగులో ముద్దుమాటలలో చెబుతోంది.

ఆ యాంకర్ అంతకంటే వగలుపోతోంది. అరికాలి మంట నెత్తికెక్కి న్యూస్‌ఛానెల్‌కి మార్చింది చేతన. రాజకీయ నాయకులు, ప్రతి నాయకుల వాదప్రతివాదనలు తారాస్థాయిలో ఉన్నాయి. ఆ వివాదాంశాలను లేవనెత్తిన నూటుబూటు యాంకర్ నవ్వుతూ చోద్యం చూస్తున్నాడు. 'భీ' అంటూ టీవీ కట్టేసింది.

బంగళా బయట చిన్న సిటౌట్. దూరంగా గేటు, మధ్యన ఒక మోస్తరు లాన్. లేచి కాసేపు పచార్లు చేసింది.

"అమ్మా" అని వినిపించి గేటు దగ్గరికి నడిచింది. "దండాలమ్మా, నన్ను సివమ్మంటారు తల్లీ!" నల్లటి నలుపు. తీరైన శరీరసౌష్ఠ్యం, చురుకైన కళ్లు, పెద్ద కానంత కుంకం.. ఎవరో పల్లెపడుచు. పాతికేళ్ల వయసుంటుంది.

"అయితే ఏమిటి?" అన్నట్లు చూసింది చేతన. "ఒక్కపాలి నీతో మాట్లాడాలమ్మగోరు" అయిష్టంగా గేటు తెరిచి రమ్మన్నట్లు సైగచేసింది. లాన్‌లో కుర్చీలో కూర్చున్న చేతన పక్కగా పచ్చికలో చతికిలబడింది శివమ్మ.

"తల్లీ... కొత్తగా వొచ్చారేంటమ్మా?" "అవును శివమ్మా, రెండు నెలలైంది" "సిల్లోళ్లు ఏరమ్మా?" "ఇంకా లేరు.. నీకు?" "ఇద్దరమ్మా.. నా పెనిమిటి ఈడనే కొలువు. అయ్యగారి కాడ, పాజెట్టు మీద" "ఓ అలాగా, పేరు?"

"లింగన్న. అమ్మగోరు, ఇంట్లో పనికి రమ్మంటావా తల్లీ?"

"ఎందుకులే శివమ్మా. నాకే పెద్దగా పనిలేదు. పైగా ఏమీ తోచదు ఈ కాస్త పనీ లేకపోతే. ఇద్దరమేగా..."

"అది కాదమ్మా నాకు తోటపనీ, నెట్ల పని బాగా వొచ్చు. నీకు తోసినంత ఇయ్యి మా తల్లి. ఇల్లు వాకిలి అద్దం మాదిరి సుబ్బరం పెడతా, నూడు మరి!"

"నర్లే. అయ్యగార్ని అడిగి చెబుతానై" అంటూండగానే కిరణ్ వచ్చాడు. "లింగన్న భార్యట. పనిచేస్తానంటోంది" నిరాసక్తంగా చెప్పి లోపలికి వెళ్లిపోయింది.

"ఓహో నువ్వేనా శివమ్మవి? నేనే నిన్ను పంపమని

శ్రీదేవీ మురళీధర్

లింగన్నకు చెప్పాను. అమ్మగారు రోజంతా ఒక్కతే ఉంటుంది. వచ్చి అన్ని పనులూ చేసి పెడుతూండు. మంచి జీతం ఇస్తాను" అన్నాడు కిరణ్, శివమ్మ సంతోషంగా వెళ్లిపోయింది.

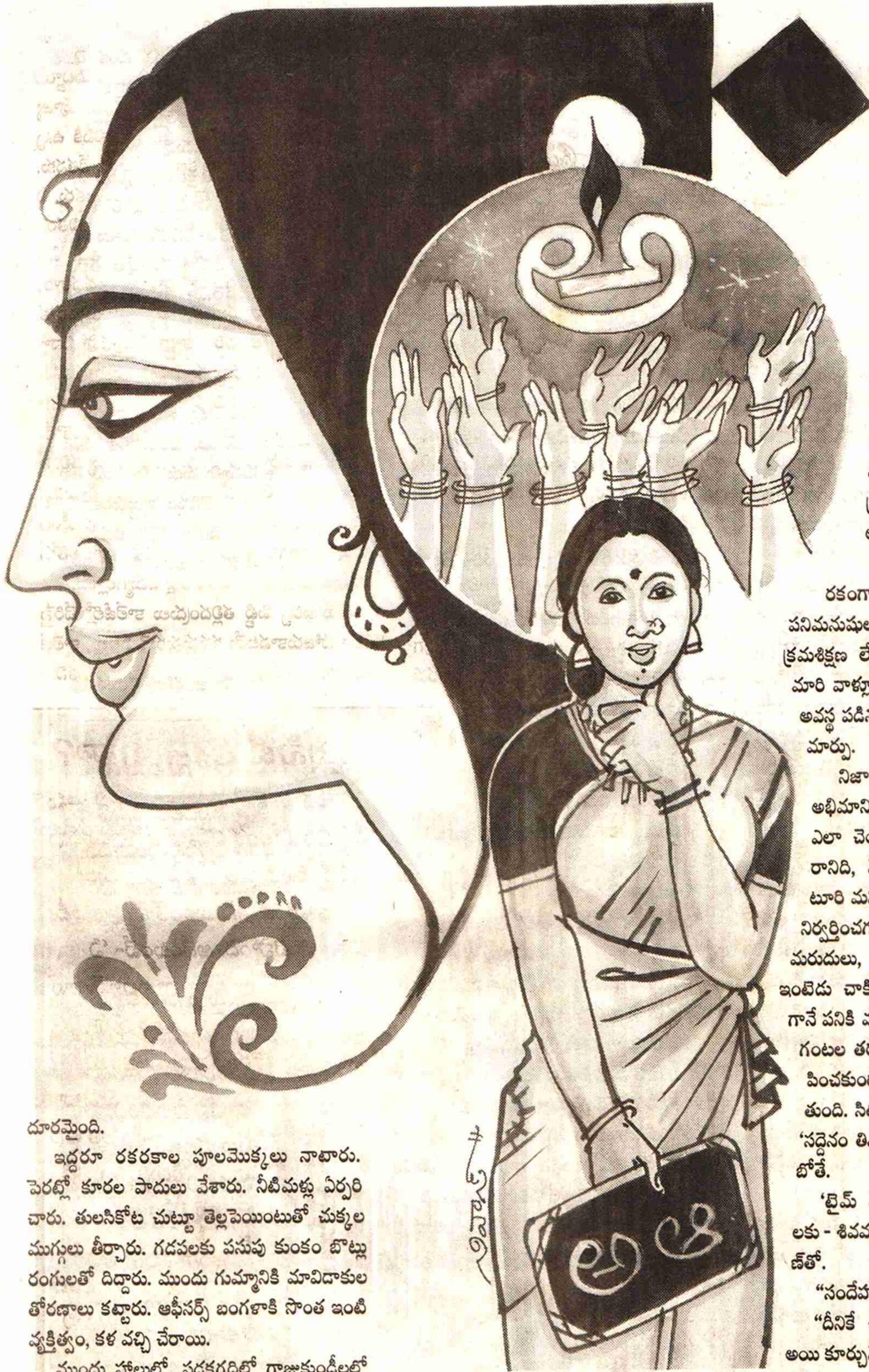
అలా శివమ్మ ఆ ఇంట్లో పనికి చేరింది. చేరిన నాలుగు రోజుల్లోనే గ్రహించింది చేతన, శివమ్మ చాలా తెలివిగల మనిషి. చెప్పకుండానే చూసి గ్రహించి చేసుకుపోతుంది.

అవసరాన్ని అర్థం చేసుకునే నేర్పు ఆమెలో సహజంగా ఉన్నది. ఏ పనీ రెండోసారి చెప్పించుకోదు. చెప్పినదాన్ని లోపం లేకుండా, పూర్తిగా, సొంత పనులు చేసుకునే అంకితభావంతో చేస్తుంది. ఇలాంటి గుణమున్న మనిషిలో నిజాయితీ ఒక సహజాలంకారంగా భాసిస్తుందని వేరే చెప్పుకోనక్కర్లేదు.

వసపిట్టలాగా తన గోడు వెళ్లబోసుకోదు. ఉదయాన్నే వెంకటేశ సుప్రభాతం రేడియోలో పెట్టి ఉంటే తన మానాన తాను పనిచేసుకుంటూ ఉంటుంది. ఎప్పుడైనా బద్ధకానికో, పనితొందరలోనో రేడియో పెట్టి లేకపోతే మాత్రం నమ్రతగా "అమ్మగోరండి... తిరపతి కొండ పాట పెట్టండమ్మ" అని గుర్తుచేస్తుంది. నవ్వుకుంటూ రేడియో పెడుతుంది చేతన, తన మతిమరుపును తిట్టుకుంటూ.

శివమ్మ పనిలో చేరిన నెలలోపలే ఇల్లా, పెరడూ ముందు లోగిలీ కొత్త జీవితంతో కళకళలాడసాగాయి. చేతన ఒంటరితనం ఒక అడతోడుతో చాలావరకు

దూరమైంది.

ఇద్దరూ రకరకాల పూలమొక్కలు నాటారు. పెరట్లో కూరల పాదులు వేశారు. నీటిమళ్లు ఏర్పరిచారు. తులసికోట చుట్టూ తెల్లపెయింటుతో చుక్కల ముగ్గులు తీర్చారు. గడపలకు పసుపు కుంకం బొట్లు రంగులతో దిద్దారు. ముందు గుమ్మానికి మావిదాకుల తోరణాలు కట్టారు. ఆఫీసర్స్ బంగళాకి సొంత ఇంటి వ్యక్తిత్వం, కళ వచ్చి చేరాయి.

ముందు హాలులో, పడకగదిలో గాజుకుండీలలో రకరకాల పూలు, ఆకులు తీర్చి అందంగా, పొందికగా అమర్చింది శివమ్మ. సిటీలలో ఉండే షోకైన పోకడలు కాకపోయినా, ఒక సహజసిద్ధమైన సృజనాత్మకత ఆమె చేసే పనులలో వ్యక్తమవుటం గమనించి మనసులోనే

ఆ పల్లీయురాల్ని మెచ్చుకునేది చేతన. అది ముగ్గు మెలికలు తిప్పటంలోనే కావచ్చు. పూలగుత్తులు అమరికలోనే కావచ్చు. ప్రతి పనిలో ఒక చక్కదనం కనిపించేది

చేతనకు.

వంటింట్లో వంటపాత్రలను, దినుసుల దబ్బాలను, సీసాలను అంచెల వారీగా, ఉపయోగానికి వీలుగా సర్దుతుంది శివమ్మ. బాత్‌రూం, సింకులూ కడిగినప్పుడు, ఫినాయిలు వాడి, పాకుడూ లేకుండా శుభ్రం చేసి తడి లేకుండా తుడుస్తుంది. బట్టల బీరువాలలో కలరా ఉండలు పెడుతుంది. కిటికీలు, అద్దాలు దుమ్ము, ధూళి కనిపించకుండా మెరిపిస్తుంది. దువ్వెనలు ఎప్పటికప్పుడు కడిగి ఎండలో ఆరబెడుతూంది. ఒకటేమిటి, ఆమె పనిలో పారూ, తీరూ కలిగి ఇల్లు అనేది ఎంత పరిశుభ్రంగా, కంటికి ఇంపుగా ఉండాలో అలా దిద్దే ప్రయత్నంలో ఉంటుంది.

సిటీలలో, చూసేటప్పుడు ఒక రకంగా, చూడనప్పుడు ఒక రకంగా చేసే పనిమనుషులు, నిజాయితీ లోపించిన వారూ, క్రమశిక్షణ లేని వారూ, ఆశపోతులూ, తగాదా మారి వాళ్ళూ, ఇలాంటి రకరకాల మనుషులతో అవస్థ పడిన చేతనకు శివమ్మ ఒక అద్భుతమైన మార్పు.

నిజానికి చేతన రహస్యంగా శివమ్మను అభిమానించసాగింది. ఇంత చక్కగా, నేర్పుగా ఎలా చెయ్యగలుగుతుంది పనుల్ని? చదువు రానిది, వెర్రిబాగులదానిలా కనిపించే పల్లెటూరి మనిషి ఇన్ని విషయాలు ఎలా గ్రహించి నిర్వర్తించగలుగుతుంది? ఇంట్లో అత్తమామలు, మరుదులు, ఆడబడుచు, ఇద్దరు చిన్న పిల్లలు. ఇంటిదు చాకిరీ ముగించుకుని తెల్లవారుతూండగానే పనికి వస్తుంది. వంచిన నడుము ఎత్తకుండా గంటల తరబడి చికాకు అనేది ముఖంలో కనిపించకుండా, ఏ పనీ ఎగ్గొట్టకుండా చేస్తూపోతుంది. సిటీలలోగా కాఫీ, టిఫిన్లు పెట్టక్కర్లేదు. 'సద్దెనం తినొచ్చా తల్లీ' అంటుంది ఏదైనా పెట్టబోతే.

'టైమ్ మేనేజ్‌మెంట్, ఎఫిషియన్సీ నిపుణులకు - శివమ్మ ఒక నడిచే గ్రంథం' అంటుంది కిరణ్ తో.

"సందేహం లేదు" అంటాడతను ఏకీభవిస్తూ. "దీనికే చదువూ సంధ్యలుంటే ఏ మినిస్టర్ అయి కూర్చునేది!" అనుకునేది తనలో తాను నవ్వుకుంటూ.

ఒక శనివారం వెంకటేశ్వరస్వామికి మాలకడుతున్న చేతనకు పూలకాడలు విడదీసి అందిస్తూంది శివమ్మ.

చదవకుండా పాసయ్యే మెళకువలు నేర్చుకున్న విద్యార్థి నాయకులు... షోకులు, సినిమాలు, చిట్టీలు కట్టడాలు, సంపాదించినది వడ్డీలకు తిప్పుతూ తమ తెలివితేటల్ని పనికిమాలిన వాటి కోసం వెచ్చించే బస్తీ పనిమనుషులు... ఇలాంటి అనుభవాల ఊబిలో అదే జీవితమనుకుంటూ బతుకుతున్న చేతనకు ఇదొక కనువిప్పుగా ఉంది.

చదువుకు విలువేమిటి? చదువంటే నిజమైన ఇష్టమూ, తపనా ఎక్కడ కనిపిస్తోంది? మార్కుల పండ్ల లాలోనా? డిగ్రీల వేటలలోనా? చదువుకుంటాం, చెప్పుమని నోరు తెరిచి అడిగేవారే? చదువుకుంటే మనుషులమవుతామని చదువుపై నమ్మకంతో, గౌరవంతో గురువులను వెదుక్కుంటూ వచ్చే శిష్యులే? ఎక్కడా కనిపించరేం?

ఆడవాళ్ళంతా చేతన ముందు నిలబడి ఆమె నమ్మతి కోసం ఆశగా ఎదురుచూస్తున్నారు. చేతన మేధస్సు, మనస్సు జాగ్రతమైనాయి. 'నేను చదువుకున్నది వీళ్ళ కోసమే' అనే భావంలో ఆమెలో తరంగంలా లేచింది.

మీరు నేర్చుకుని బాగుపడ్డారా మీ పిల్లలకు కొంతైనా చెప్పుకోగలుగుతారు. ఈ నాలుగేళ్ళల్లో ప్రభుత్వంతో మాట్లాడి ఒక చిన్నబడి పెట్టిద్దాం" తన ప్రమేయం లేకుండానే చెప్పుకుపోతున్న చేతన.. కిరణ్ రావటం చూసి ఆపింది.

గుడ్ గాళ్ ఐష్

విశ్వరూపాయ్ గతంలో ఒకటి రెండు హాల్ వుడ్ సినిమాల్లో నటించింది. అయితే ఇటీవల ఆమె తన దగ్గరకొచ్చిన ఓ హాల్ వుడ్ ఆఫర్ ని నిర్వృద్ధ్యంగా తిరస్కరించింది. ఇందులో బ్రాడ్ పిట్ లాంటి అగ్రశ్రేణి నటుడు హీరోగా నటిస్తున్నా కూడా ఆ సినిమాని ఆమె రిజెక్ట్ చేయడానికి కారణం- అందులో ముద్దు నీస్తు చాలానే వున్నాయిట. ఇలాంటి హాట్ హాట్ నీన్లలో తను నటించడం తన ఇప్పటి స్టేజ్ లో అంత మర్యాద కాదని భావించిన ఐష్ ఆ చిత్రాన్ని వదులుకున్నట్టు ఆమె నన్నిహితుల ఉవాచ.

“ఏమిటి శివమ్మా. మీటింగేదో పెట్టినట్టున్నావు?” నవ్వుతూ అడిగాడు కిరణ్.

“ఏదో నాలుగు ముక్కలు సదువుకుండామని సారూ...” బిడియంగా అన్నది శివమ్మ.

“ఏమీ లేదండీ ఇప్పుడే, ఇక్కడే, శివమ్మ బడి పెట్టింది. వీళ్ళందరినీ చేర్చడానికి తీసుకువచ్చింది” అన్నది చేతన.

ఆడవాళ్ళంతా గొల్లున నవ్వారు. “సివమ్మ బడి, బలెబలె సెప్పింది అమ్మ... సివమ్మ బడి” అంటూ శివమ్మతో వేళాకోళం ఆడారు.

“నిజంగానేనరా... ఇది శివమ్మ పెట్టిన బడి” ఆప్యాయంగా శివమ్మ భుజం చుట్టూ చేతులు వేస్తూ అన్నది చేతన.

అందరి ముఖాలలో ఆనందం.

చేతన, కిరణ్ ల కళ్ళలో అనిర్వచనీయమైన భావపరంపరలు.

‘రాబోయే ఒక తరానికి ప్రగతి బాట వేసే కూలీని’ తృప్తిగా అందరి వంకా చూస్తూ అనుకుంది డాక్టర్ చేతన, డాక్టరేట్ ఇన్ బోటనీ.

